

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินผลความรู้และการปฏิบัติการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
อย่างถูกต้องและปลอดภัยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นายมนัสพร เคชะวงค์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุชฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ
อาจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทร์คัมพร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ความรู้และ
ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชไปปฏิบัติได้อย่าง
ถูกต้องและปลอดภัย รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวไร่อ้อย ตัวอย่างที่ใช้ในการ
ศึกษาครั้งนี้ คือเกษตรกรชาวไร่อ้อยในเขตจังหวัดลำปาง ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว จำนวน 150
ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่า
เฉลี่ย ค่าสูงสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 36 ปี มีระดับการ
ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.91 ราย พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 12.03 ไร่ และมี
ประสบการณ์ปลูกอ้อยเฉลี่ย 9.13 ปี

ด้านความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและ
ปลอดภัย จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากในเรื่องก่อนการใช้สาร
ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดย จะอ่านฉลากให้เข้าใจทั้งรายละเอียดของสารเคมี ข้อควรระวัง และคำ
เตือน คำแนะนำ เข้าใจสัญลักษณ์และความหมายบนฉลากข้างขวดหรือกล่อง อีกทั้งทราบถึงพิษ

ของสารเคมีเมื่อเข้าสู่ร่างกาย สามารถระวังป้องกันอันตรายจากสารเคมี เข้าใจและรู้วิธีการเก็บสารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

สำหรับด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและปลอดภัยนั้น จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมาก เช่น ในเรื่องอ่านฉลากคำแนะนำก่อนใช้สารเคมีทุกครั้ง ไม่เคยพ่นสารเคมีขณะที่มีลมพัดแรงหรือแดดร้อนจัดในเวลากลางวัน ไม่ใช้มือคนผสมสารเคมีแต่จะใช้ถุงมือแทน, มีการใช้หน้ากาก เสื้อแขนยาวเพื่อป้องกันอันตรายจากสารเคมีทุกครั้ง ไม่เก็บสารเคมีที่เหลือไว้ใช้ครั้งต่อไป ขณะพ่นสารเคมีไม่สูบบุหรี่หรือกินอาหาร ส่วนภาชนะที่บรรจุสารเคมีเกษตรกรจะไม่นำมาใช้อีกหรือไม่ล้างถังพ่นสารเคมีลงในแม่น้ำลำคลอง เมื่อพ่นสารเคมีทุกครั้งจะทำลายหรือฝังภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้ว เก็บสารเคมีให้มีฉลากห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง หลังจากพ่นสารเคมีแล้วจะอาบน้ำชำระร่างกายและซักเสื้อผ้าหลังเสร็จจากพ่นสารเคมีและหมั่นไปตรวจร่างกายเพื่อตรวจเช็คร่างกายบ่อย ๆ

ปัญหาของเกษตรกรชาวไร่อ้อย ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านขาดความรู้ในเรื่องของประเภทและชนิดของสารเคมี สภาพพื้นที่และเครื่องมือไม่เอื้ออำนวย ขาดแคลนแรงงานและค่าแรงงานแพง หาซื้อสารเคมีที่มีคุณภาพดี ราคาถูกได้ยาก

สำหรับข้อเสนอแนะของเกษตรกรนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานของทางราชการจัดฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้บ่อย ๆ รวมทั้งสนับสนุนสารเคมีและวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องพ่นสารเคมี และเครื่องพ่นแรงต่าง ๆ ให้เกษตรกร เพื่อช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

Independent Study Title **The Evaluation of Knowledge and Practice on Safety
Pesticide Use of Sugar Cane Growers in Lampang Province**

Author **Mr. Manusporn Dechawong**

M.S. (Agriculture) **Agricultural Extension**

Examining Committee:

Asst. Prof. Katin Srimongkol	Chairman
Asst. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member
Lecturer. Dr. Wallratat Intaracomporn	Member

Abstract

The objectives of the research were to study the basic knowledge and practice on safe pesticide use of sugar cane growers, their problems and recommendations. Population studied were sugar cane growers in Lampang Province totally 150 persons who had been trained before. Data was collected by using questionnaires and statistically analyzed in terms of Percentage, Mean, Standard deviation.

From research findings, it was found that most of them were male and married with an average age of 36 years old. Their educational level was Primary 4. An average household member was 5.91 persons. An average area of growers was 12.03 rai and their experience of growing sugar cane was 9.13 years.

Most of sugar cane growers had knowledge relating to pesticide application at a high level on safe pesticide use, for example, they were able to read and understand warnings, directions, and symbols on the labels. They also knew how to protect themselves from such poisonous chemical. Moreover, they were able to store the chemical substance properly.

Most of them read the labels before using pesticide. They were able to practice using chemicals correctly. They never use pesticide against the strong wind or when the weather is extremely hot during day time. They never mix the substance with their bare hands but used the

stick instead. They always wore gloves or shirts with long sleeves in order to protect themselves from chemical. They did not keep the remaining pesticide, not smoke or eat during using pesticide. The containers of chemical were thrown away, never wash or use them again. Thus, the containers were destroyed. The poisonous substance was also kept away from pets and children. After using the chemical, they took a bath and washed their clothes immediately, and had physical check quite often.

Problems of sugar cane growers were that most of them did not know the names and types of chemicals. They lacked of the useful equipments, labour, because the wages were high. It was also hard to buy good quality pesticide and cheap at the same time.

Growers recommendations was that they wanted the government's assistance division by training on safe pesticide use, learning new technology as well as the support of the equipments there by decrease production costs.